

405

U S T A W A

z dnia 2 lipca 1937 r.

o likwidacji mienia opuszczonego.

Art. 1. (1) Znajdujące się na obszarach mocy obowiązującej kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego z 1825 r. oraz tomu X Zводу praw mienie osób:

- a) nieobecnych, których nieobecność w rozumieniu art. 36 i nast. kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego z 1825 r. rozpoczęła się przed dniem 1 stycznia 1922 r., chociażby osoby te zostały uznane przez sąd za zaginione i chociażby ich mieniem zarządzał kurator przez sąd wyznaczony,
- b) zmarłych i uznanych za zmarłe, których mienie nie znajduje się w posiadaniu albo użytkowaniu choćby faktycznym spadkobierców lub ich prawnych następców, jeżeli śmierć, ustalona aktem zejścia, bądź orzeczeniem sądowym, nastąpiła przed dniem 1 stycznia 1922 r., a co do osób wymienionych w pkt a) — także po tej dacie — ulega likwidacji stosownie do przepisów ustawy niniejszej.

(2) Mienie, wymienione w ust. (1), w dalszych przepisach ustawy zwane będzie mieniem opuszczonym.

Art. 2. (1) Niezwłocznie po wejściu w życie ustawy niniejszej wojewódzkie władze administracji ogólnej polecają zarządom gmin miejskich i wiejskich dokonać ogłoszeń treści przepisów, zawartych w art. 1, art. 3 ust. (1), art. 5, art. 6 ust. (1), art. 9 ust. (4), art. 14 ust. (1), art. 15 ust. (1) i (2), art. 16 ust. (1) i (2) oraz art. 21 ust. (1) w sposób, przyjęty zwyczajem miejscowym.

(2) Treść ogłoszeń ustalają wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Art. 3. (1) Każdy, kto posiada mienie opuszczone lub zarządza takim mieniem, obowiązany jest zgłosić szczegółowe dane, dotyczące tego mienia, zarządowi gminy, na której obszarze znajduje się mienie. Zgłoszenia należy dokonać najpóźniej przed upływem trzech miesięcy, licząc od dnia ogłoszenia, przewidzianego w artykule poprzedzającym.

(2) Zarząd gminy, otrzymawszy zgłoszenie lub powziawszy w inny sposób wiadomość o mieniu opuszczonym, przeprowadza niezwłocznie stosowne dochodzenie, ustalając przede wszystkim istnienie warunków, od których ustawa niniejsza uzależnia likwidację mienia opuszczonego, sporządza szczegółowy opis tego mienia i zebrane dane przesyła właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

(3) Przepisów ustępów poprzedzających nie stosuje się, jeżeli mieniem opuszczonym

zarządza kurator lub opiekun przez sąd wyznaczony.

Art. 4. (1) W ciągu miesiąca od daty wejścia w życie ustawy niniejszej, kuratorzy i opiekunowie obowiązani są zgłosić za pośrednictwem prokuratorów właściwym wojewódzkim władzom administracji ogólnej szczegółowe dane, dotyczące mienia opuszczonego oraz osoby nieobecnej lub zaginionej.

(2) Jednocześnie kuratorzy i opiekunowie zawiadamiają o dokonanych zgłoszeniach zarządy gmin, na których obszarze znajduje się mienie przez nich zarządzane.

Art. 5. (1) Od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej osoby, posiadające mienie opuszczone lub nim zarządzające, nie mogą bez zezwolenia sądu dokonywać czynności, przekraczających zwykły zarząd, chociażby z innego tytułu były uprawnione do wykonywania takich czynności; nie mogą być również ujawnione w wykazach hipotecznych czynności uprzednio zawarte, chyba że czynności te nie przekraczają zwykłego zarządu lub zostały dokonane za zezwoleniem sądu, albo że sąd zezwoli na ich ujawnienie.

(2) Z tym dniem nadzór nad mieniem opuszczonym, którym nie zarządza kurator ani opiekun, obejmują wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Art. 6. (1) Po zbadaniu danych, przedstawionych przez kuratorów, opiekunów, zarządy gmin lub inne władze i osoby, i po przeprowadzeniu w razie potrzeby odpowiednich dochodzeń, wojewódzka władza administracji ogólnej przekazuje zebrane dane właściwemu sądowi okręgowemu, w którego okręgu znajduje się mienie opuszczone, z wnioskiem o wszczęcie postępowania likwidacyjnego.

(2) Wojewódzka władza może zaniechać z ważnych powodów przekazania sprawy sądowi, w szczególności jeżeli ustali, że mienie opuszczone znajduje się w posiadaniu lub użytkowaniu choćby faktycznym osób, które byłyby spadkobiercami w razie śmierci nieobecnego, lub ich następców prawnych. Przepis ten nie dotyczy mienia, którym zarządza kurator lub opiekun (art. 4).

(3) Decyzja władzy wojewódzkiej o zaniechaniu przekazania sprawy sądowi powinna być ogłoszona w sposób, przewidziany w art. 2. Na żądanie osób interesowanych, zgłoszone w ciągu 6 miesięcy od daty ogłoszenia, władza wojewódzka przekazuje sprawę sądowi, celem wszczęcia postępowania likwidacyjnego. Jeżeli takie żądanie nie będzie zgłoszone w przepisany termin, ustają co do tego mienia opu-

szczonego skutki ograniczające, przewidziane w ustawie niniejszej.

(4) Jeżeli mienie opuszczone znajduje się na obszarze dwóch lub więcej województw, właściwość wojewódzkiej władzy administracji ogólnej określi Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 7. (1) Sąd okręgowy rozpoznaje je-nosobowo sprawy likwidacyjne według przepisów o postępowaniu incydentalnym po wysłuchaniu wniosku prokuratora.

(2) Stronami w postępowaniu likwidacyjnym są: osoby, w których posiadaniu albo użytkowaniu choćby faktycznym znajduje się mienie opuszczone, osoby, które zgłosiły w sądzie roszczenia do mienia opuszczonego, oraz wierzyciele, którzy zgłosili w sądzie swe wierzytelności do zaspokojenia z tego mienia.

(3) Jeżeli dojdzie do wiadomości sądu, że którakolwiek z osób interesowanych w sprawie jest niezdolna do działań prawnych, albo że zmarła, a prawni jej następcy nie objęli spadku, nie są znani lub też przymiot ich nie będzie udowodniony, sąd wyznaczy z urzędu kuratora do reprezentowania jej praw i interesów.

(4) Jeżeli w toku postępowania likwidacyjnego zostały zakwestionowane prawa osoby, która ich nie zgłosiła w sądzie, sąd wezwie ją jako stronę na rozprawę, a w razie potrzeby wyznaczy dla niej z urzędu kuratora.

(5) Prokuratorowi i władzy administracji ogólnej służą w toku całego postępowania prawa strony.

Art. 8. (1) Po otrzymaniu wniosku wojewódzkiej władzy administracji ogólnej sąd okręgowy poweźmie na posiedzeniu niejawnym postanowienie co do wszczęcia postępowania likwidacyjnego.

(2) Jeżeli zachodzi obawa, że mienie opuszczone może w toku postępowania likwidacyjnego doznać pogorszenia, sąd może każdego czasu z urzędu albo na wniosek prokuratora lub strony, po wezwaniu posiadacza lub użytkownika choćby faktycznego do złożenia oświadczenia, wyznaczyć tymczasowego zarządcę mienia opuszczonego i zarządzić oddanie mu tegoż mienia.

(3) Sąd, który wyznaczył zarządcę tymczasowego, może każdego czasu, z urzędu lub na wniosek, zmienić poprzednie swoje postanowienie w tym względzie.

(4) Tymczasowy zarządca podlega nadzorowi wojewódzkiej władzy administracji ogólnej i obowiązany jest wpłacać do depozytu tej władzy dochód z opuszczonego mienia, pozostały po opłaceniu wydatków, związanych z zarządzeniem mienia; wynagrodzenie zarządcy określa sąd na wniosek wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Art. 9. (1) O wszczęciu postępowania likwidacyjnego sąd zawiadomi wojewódzką władzę administracji ogólnej, która poda to postanowienie sądu do publicznej wiadomości

przez ogłoszenie w Dzienniku Wojewódzkim oraz w czasopiśmie poczytnym w danej miejscowości.

(2) Ponadto wojewódzka władza administracji ogólnej zarządzi niezwłocznie ogłoszenie postanowienia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego w sposób przyjęty zwyczajem miejscowym w gminie, na której obszarze znajduje się mienie podlegające likwidacji.

(3) Jeżeli w skład mienia opuszczonego wchodzi budynek mieszkalny, jeden egzemplarz ogłoszenia winien być umieszczony na tych budynkach.

(4) Ogłoszenia winny zawierać wezwanie osób, roszcujących sobie prawa do mienia opuszczonego, oraz wierzycieli, by zgłosili swe roszczenia należycie uzasadnione do sądu okręgowego w terminie 6-miesięcznym od daty ogłoszenia w Dzienniku Wojewódzkim. W ogłoszeniach należy zaznaczyć, że jeżeli nieobecny, którego mienie ma być zlikwidowane, nie zgłosi się w terminie wskazanym w ogłoszeniu, może nastąpić uznanie go za zmarłego.

(5) Sąd uwzględni również zgłoszenia spóźnione, które wpłynęły przed wydaniem postanowienia, kończącego postępowanie, jeżeli uzna spóźnienie za usprawiedliwione.

Art. 10. (1) Jeżeli mienie opuszczone posiada założoną księgę hipoteczną, sąd zarządzi z urzędu wpisanie do tej księgi ostrzeżenia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego.

(2) Wpisy te wolne są od opłat sądowych, opłaty zaś pisarza hipotecznego, należne z tego tytułu, obniża się o połowę.

(3) Pisarze hipoteczni po dokonaniu wpisu przesyłają rachunki należnych im opłat do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, która uiszcza te opłaty.

Art. 11. (1) Po upływie terminu, przewidzianego w art. 9 ust. (4), przewodniczący wyznaczy termin rozprawy likwidacyjnej.

(2) O terminie rozprawy przewodniczący zawiadomi prokuratora, wojewódzką władzę administracji ogólnej, osoby, które posiadały mienie opuszczone lub zarządzały nim w chwili wszczęcia postępowania likwidacyjnego, oraz wszystkie osoby, które zgłosiły swoje roszczenia lub wierzytelności do mienia opuszczonego.

(3) Przepisów art. 145 kodeksu postępowania cywilnego w postępowaniu przed sądem okręgowym nie stosuje się.

Art. 12. (1) Sąd powinien wysłuchać w miarę możliwości wszystkie osoby, interesowane w wyniku sprawy.

(2) Sąd przeprowadza z urzędu dochodzenia, jakie uzna za potrzebne, i zarządza takie postępowanie dowodowe, jakie uzna za wskazane. W tym zakresie nie jest związany wnioskami i oświadczeniami stron.

(3) Sąd może wydać postanowienie nie kończące postępowania także na posiedzeniu niejawnym.

(4) Postanowienia sądu, na które służy zażalenie, powinny być uzasadnione i doręczone z urzędu stronom. Postanowienie jednak, wydane na podstawie rozprawy, doręcza się z urzędu tylko prokuratorowi, wojewódzkiej władzy administracji ogólnej oraz stronom, nie wezwanym na rozprawę, jeżeli ich dotyczy. Co do doręczenia go innym stronom stosuje się przepis art. 354 kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 13. Sąd rozstrzyga w postępowaniu likwidacyjnym wszelkie zagadnienia prawne, związane z likwidacją mienia opuszczonego. W szczególności rozstrzyga, czy zachodzą warunki likwidacji oraz czy i w jakiej mierze są uzasadnione roszczenia, zgłoszone do tego mienia, oraz wierzytelności, zgłoszone do zaspokojenia z niego.

Art. 14. (1) Po zamknięciu rozprawy sąd orzeka bądź umorzenie postępowania likwidacyjnego, bądź przeniesienie własności mienia opuszczonego na Skarb Państwa lub związek samorządowy.

(2) Przeniesienie własności należy orzec:

- a) co do mienia, znajdującego się w dniu wejścia w życie ustawy niniejszej w posiadaniu związku samorządowego — na rzecz tego związku;
- b) co do mienia, znajdującego się w obszarze mocy obowiązującej tomu X Zводу praw—na rzecz gminy miejskiej, na której obszarze mienie się znajduje;
- c) co do innego mienia — na rzecz Skarbu Państwa.

(3) Dla granic przeniesienia własności na rzecz związku samorządowego miarodajne są granice związku w dniu wydania orzeczenia.

(4) Prawomocne orzeczenie o przeniesieniu własności stanowi dla Skarbu Państwa i związków samorządowych tytuł własności do przejętego mienia.

Art. 15. (1) Jeżeli do mienia opuszczonego zgłosiły roszczenia osoby, które byłyby spadkobiercami w razie śmierci nieobecnego, lub jeżeli sąd ustalił, że mienie opuszczone znajduje się w posiadaniu albo użytkowaniu choćby faktycznym takich osób, a w obu tych przypadkach zachodzą określone w art. 46 i nast. kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego z 1825 r. warunki uznania nieobecnego za zmarłego, sąd wyda bez dokonywania ogłoszenia postanowienie o uznaniu nieobecnego za zmarłego i przyzna mienie opuszczone spadkobiercom.

(2) Jeżeli w przypadkach, określonych w ustępie poprzednim, brak warunków uznania nieobecnego za zmarłego, sąd przyzna posiadanie i użytkowanie mienia opuszczonego osobom, które byłyby spadkobiercami nieobecnego, gdyby zmarł on w dniu ogłoszenia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego w Dzienniku Wojewódzkim (art. 9). Gdyby dla tego mienia opuszczonego był ustanowiony kurator, kuratela będzie uchylona z chwilą uprawomocnie-

nia się postanowienia o przyznaniu posiadania i użytkowania mienia opuszczonego.

(3) Zbycie mienia opuszczonego, przyznane w posiadanie i użytkowanie, lub obciążenie hipoteczne może być dokonane jedynie za zezwoleniem sądu. Właściwy jest sąd grodzki miejsca położenia mienia.

(4) Przyznanie mienia opuszczonego (ust. (1)) lub posiadania i użytkowania jego (ust. (2)) nie pozbawia osób, które nie brały udziału w postępowaniu likwidacyjnym, możliwości dochodzenia drogą procesu praw do mienia, nie wyłączając praw, przewidzianych w ust. (2).

(5) Prawa posiadania i użytkowania mienia opuszczonego mogą być zbywane i przechodzą na spadkobierców uprawnionego.

(6) Osoby, którym zostało przyznane posiadanie i użytkowanie mienia opuszczonego, nabywają mienie na własność przez przedawnienie dziesięcioletnie. Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia orzeczenia sądowego (ust. (1), (2) i (4)). Na żądanie osoby interesowanej sąd grodzki miejsca położenia mienia stwierdza nabycie prawa własności w drodze postępowania incydentalnego. Orzeczenie sądu stanowi tytuł do przepisania własności mienia w księdze hipotecznej.

Art. 16. (1) Orzekając przeniesienie własności, sąd orzeknie równocześnie o wysokości wierzytelności, jakie mają być zaspokojone z tego mienia.

(2) Wierzyciele, którzy nie zgłosili swych wierzytelności przed wydaniem orzeczenia o przeniesieniu własności lub zgłosili je dopiero po upływie terminu, przewidzianego w art. 9, i nie usprawiedliwili spóźnienia, a których wierzytelności nie były zabezpieczone hipotecznie, ani też nie były znane osobie, na której rzecz nastąpiło przeniesienie własności, nie mogą dochodzić swych roszczeń przeciwko Skarbowi Państwa, ani przeciwko związkom samorządowym z tytułu przeniesienia własności mienia opuszczonego na te osoby.

(3) Prawomocne orzeczenie o wysokości wierzytelności stanowi tytuł egzekucyjny także w stosunku do osoby, na której rzecz nastąpiło przeniesienie własności.

Art. 17. W postępowaniu likwidacyjnym służy zażalenie do sądu apelacyjnego jedynie na postanowienie co do wszczęcia postępowania likwidacyjnego, co do ustanowienia tymczasowego zarządcy mienia opuszczonego i na postanowienie kończące postępowanie.

Art. 18. (1) Sąd apelacyjny rozpoznaje sprawę w składzie trzech sędziów na posiedzeniu niejawnym, może jednak wyznaczyć rozprawę.

(2) Zażalenie może opierać się na nowych faktach i dowodach. Prokurator oraz strony mogą powołać nowe fakty i dowody również na rozprawie.

Art. 19. Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu sprawy nie jest związany podstawami i wnioskami kasacyjnymi, powołanymi przez strony.

Art. 20. (1) W toku postępowania likwidacyjnego przed sądem pobiera się wpis stały w wysokości 20 zł od podania o wszczęcie postępowania likwidacyjnego (art. 6 ust. (3)); ponadto pobiera się w tym postępowaniu opłatę od podań i załączników, opłatę kancelaryjną, opłatę za doręczenie i kaucję kasacyjną (art. 41 — 51 przepisów o kosztach sądowych, Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 93, poz. 837).

(2) Od zażalenia i skargi kasacyjnej pobiera się wpis stały w wysokości 20 zł.

(3) Koszty postępowania uiszcza tymczasowo Skarb Państwa, jeżeli zostały spowodowane czynnością sądu, dokonaną z urzędu lub na wniosek prokuratora albo wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

(4) Koszty postępowania ponosi Skarb Państwa, jeżeli wnioskowi o wszczęcie postępowania likwidacyjnego, zgłoszonemu przez wojewódzką władzę administracji ogólnej, odmówiono lub postępowanie umorzono. W innych przypadkach koszty postępowania oraz nieuiszczone opłaty za doręczenie będą pokryte z mienia opuszczonego z pierwszeństwem przed wszystkimi innymi wierzytelnościami, chyba, że koszty te zostały uiszczone przez stronę, na którą sąd włożył obowiązek ich zwrotu.

Art. 21. (1) Przepisy ustawy niniejszej stosuje się odpowiednio ze zmianami wskazanymi poniżej także do mienia nieruchomości osób, które w dniu ogłoszenia ustawy niniejszej nie mają na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznego miejsca zamieszkania i są obywatelami państwa, które nie uznaje lub po dniu 1 stycznia 1922 r. nie uznawało, choćby przejściowo prawa własności obywateli polskich do ziemi; nie dotyczy to przypadków, gdy osoby takie nabyły mienie jako cudzoziemcy na podstawie zezwolenia władzy polskiej.

(2) Co do takiego mienia sąd orzeknie przeniesienie własności na rzecz związków samorządowych lub Skarbu Państwa według przepisów art. 14. Osobom wyżej wymienionym sąd przysądza słuszne odszkodowanie z zastrzeżeniem ścisłej wzajemności w traktowaniu obywateli polskich przez państwo, którego obywatelami są te osoby. Sąd nie orzeka co do odszkodowania, jeżeli mienie jest nieruchomością ziemską, położoną poza granicami administracyjnymi miast, i zostaje przeniesione na własność Skarbu Państwa.

(3) Odszkodowanie przez sąd ustalone obciąża związek samorządowy lub Skarb Państwa według przepisów art. 22, 23 i 24.

(4) Odszkodowanie to wpłaca się do depozytu Ministerstwa Skarbu na rachunek osoby, której odszkodowanie przyznano; wydanie depozytu tej osobie może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu.

(5) Przepis ust. (4) stosuje się odpowiednio, gdy z mienia opuszczonego lub z mienia nieru-

chomego, określonego w ust. (1), albo z uzyskanej za nie ceny ma być zaspokojona wierzytelność pieniężna osoby, określonej w ust. (1).

(6) Jeżeli do mienia nieruchomości, określonego w ust. (1), zgłosili roszczenia obywatele polscy, którzy według polskiego prawa spadkowego byłiby spadkobiercami w razie śmierci właściciela mienia w dniu ogłoszenia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego w Dzienniku Wojewódzkim (art. 9), lub jeżeli sąd ustalił, że mienie znajduje się w posiadaniu albo użytkowaniu choćby faktycznym takich osób, sąd przyzna im posiadanie i użytkowanie tego mienia. Przepisy art. 15 ust. (2) — (6) stosuje się odpowiednio z tą zmianą, że właściciel może żądać zwrotu mienia tylko wówczas, gdy zamieszka na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i na tym obszarze będzie miał wyłączne miejsce zamieszkania.

(7) Spadkobranie co do tego mienia następuje również według polskiego prawa spadkowego.

Art. 22. (1) Każde mienie opuszczone, przejęte przez Skarb Państwa lub związki samorządowe, powinno być gospodarczo i rachunkowo wyodrębnione i zarządzane oddzielnie.

(2) Jednakże właściwa władza administracji rządowej lub samorządowej może zarządzić połączenie gospodarcze przejętego mienia z majątkiem Skarbu Państwa lub związku samorządowego, jeżeli uzna, że z mienia tego będą pokryte w zupełności koszty postępowania likwidacyjnego i oddzielnego zarządu, a Skarb Państwa lub związek samorządowy przyjął odpowiedzialność za zobowiązania przejętego mienia.

Art. 23. Odpowiedzialność Skarbu Państwa i związków samorządowych za zobowiązania przejętego mienia opuszczonego, zarządzanego oddzielnie, ogranicza się do odpowiedzialności z tego mienia, a w razie jego zbycia — do wysokości uzyskanej sumy pieniężnej po potrąceniu nakładów koniecznych i użytecznych.

Art. 24. (1) Nieruchomości, wchodzące w skład mienia opuszczonego, zarządzanego oddzielnie, można sprzedawać jedynie przez publiczną licytację.

(2) Decyzja właściwej władzy administracji rządowej lub samorządowej o sprzedaży nieruchomości podlega wykonaniu w drodze egzekucji sądowej, według przepisów postępowania cywilnego.

(3) Z osiągniętej ze sprzedaży ceny będą zaspokojone przede wszystkim koszty postępowania likwidacyjnego i oddzielnego zarządu mienia opuszczonego, następnie, stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego, należności, korzystające z pierwszeństwa przed wierzytelnościami i prawami, zabezpieczonymi hipotecznie, a wreszcie te wierzytelności i prawa wraz z objętymi wpisem przy kapitale odsetkami za ostatnie dwa lata przed licytacją i kosztami procesu w wysokości, nie przewyższającej dziesiątej części kapitału. Pozostałą

z podziału resztę ceny sąd przekaże na rachunek mienia opuszczonego tej władzy, na której wniosek nastąpiła sprzedaż.

Art. 25. (1) Sumy pieniężne, uzyskane z realizacji wierzytelności i ze sprzedaży majątku ruchomego mienia opuszczonego, zarządzanego oddzielnie, łącznie z sumami przekazanymi przez sąd, zostaną przeznaczone na spłatę wierzytelności niezaspokojonych, według przepisów art. 24 ust. (3).

(2) Szczegółowe przepisy o podziale sum pieniężnych, uzyskanych w myśl ust. (1), o kolejności zaspokojenia wierzycieli i o środkach odwoławczych w postępowaniu podziałowym wyda w drodze rozporządzenia Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 26. (1) Nieruchomości ziemskie, położone poza granicami administracyjnymi miast, przejęte na własność Skarbu Państwa na podstawie ustawy niniejszej, przeznacza się na cele wskazane w ustawie z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr 1, poz. 1) i ustawie z dnia 17 grudnia 1920 r. o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr 4, poz. 18). Obszary leśne przekazane będą administracji lasów państwowych.

(2) Do nieruchomości, wymienionych w ust. (1), nie stosuje się przepisów art. 22 — 24. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za zobowiązania tych nieruchomości ogranicza się do wysokości szacunku, sporządzonego w czasie przejścia nieruchomości z zastosowaniem przepisów o szacowaniu nieruchomości przymusowo wykupywanych na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej. Przepisy o wypłacie wynagrodzenia za nieruchomości przymusowo wykupione na cele reformy rolnej, nie wyłączając art. 37 wymienionej ustawy, stosuje się odpowiednio.

Art. 27. (1) Jeżeli umowa, dotycząca mienia opuszczonego, zawarta po dniu 1 stycznia 1922 r. z oczywistą dla tego mienia szkodą, zobowiązuje Skarb Państwa lub związek samorządowy z tytułu przejścia mienia do świadczeń wzajemnych, Skarb Państwa lub związek samorządowy mogą odstąpić od umowy przed upływem umówionego czasu i bez zachowania terminu wypowiedzenia.

(2) Przepis ustępu poprzedzającego nie narusza praw następców szczególnych osoby, która odniosła korzyść z czynności, jeżeli na-

stępca nabył prawo w dobrej wierze i pod tytułem obciążliwym.

Art. 28. (1) Bieg przedawnienia nabywczego, dotyczącego mienia opuszczonego, ulega przerwaniu z mocy samego prawa z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej.

(2) Osoby, które objęły mienie opuszczone w charakterze kuratora lub opiekuna, lecz następnie zaniechały przedstawiania sprawozdań i rachunków, nie mogą powoływać się na przedawnienie nabywcze.

Art. 29. (1) Jeżeli prawo posiadania i użytkowania mienia opuszczonego przeszło drogą spadku lub darowizny (art. 15 ust. (5); art. 21 ust. (6) zdanie ostatnie), to stopę podatku spadkowego bądź podatku od darowizn oznacza się według stosunku posiadacza dotychczasowego do posiadacza nowego.

(2) Nabycie mienia opuszczonego na własność, przewidziane w art. 15 ust. (6), bądź w art. 21 ust. (6) (zdaniu drugim), podlega podatkowi spadkowemu, o ile wiąże się z orzeczeniem przyznającym posiadanie i użytkowanie (art. 15 ust. (2); art. 21 ust. (6) zdanie pierwsze). Stopę tego podatku oznacza się w zasadzie według stosunku nabywcy do nieobecnego. Jeżeli własność przeszła na osobę, która nabyła prawo posiadania i użytkowania drogą spadku lub darowizny (ust. (1)), to stopę oznacza się według stosunku nabywcy do posiadacza poprzedniego, a od kwoty w ten sposób obliczonej potrąca się podatek wymierzony nabywcy w myśl ust. (1).

(3) Orzeczenie sądu, stwierdzające nabycie prawa własności (art. 15 ust. (6)), nie podlega opłacie stemplowej, o ile wiąże się z orzeczeniem, przyznającym posiadanie i użytkowanie (art. 15 ust. (2); art. 21 ust. (6) zdanie pierwsze).

Art. 30. Kto nie wykona obowiązku, przewidzianego w art. 3 ust. (1) lub w art. 4, — podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 złotych.

Art. 31. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości oraz Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 32. Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów i Minister

Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Składkowski*
Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*
Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski*